

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de leden van de vaste commissie
voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

DATUM
1 februari 2018

KENMERK
B20180201AB

BETREFT
AO Participatiewet

BIJLAGEN
-

CONTACT
Aart Bertijn

TELEFOON
06-13 20 47 48

E-MAIL
abertijn@vgn.nl

Geachte leden van de vaste commissie,

Op 8 februari a.s. spreekt u met de staatssecretaris over de Participatiewet. De Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) komt in deze brief op voor de belangen van mensen met een beperking die willen werken en zo meedoen in de samenleving.

Jongeren die met een diploma van school gaan, hebben meer kans op een baan. Jongeren met een beperking verlaten echter vaak hun mbo-opleiding zonder een startkwalificatie. Het lukt deze leerlingen niet om een startkwalificatie te halen, omdat het reguliere MBO niet aansluit bij hun leermogelijkheden. Zij hebben meer tijd nodig om een diploma of een deeldiploma (kwalificatie) te kunnen halen. Toch stopt voor hen het onderwijs rond hun 20^e jaar terwijl andere jongeren kunnen doorleren met steun van de overheid. Daarnaast is de overgang naar betaald werk vaak te groot als er geen startkwalificatie is behaald. Het gevolg is dat deze kwetsbare jongeren zonder perspectief thuis komen te zitten.

Het is noodzakelijk dat hun kansen op werk en op een volwaardig inkomen worden vergroot. Wij zien daarvoor de volgende oplossingen:

1. Mensen met een beperking hebben ook recht op een leven lang leren.
2. Maak van beschermd werk een opstap naar regulier werk.
3. Zorg voor een volwaardig inkomen.

1. Mensen met een beperking hebben recht op een leven lang leren

In het VN-verdrag voor mensen met een beperking is vastgelegd dat mensen met een beperking recht hebben op adequaat onderwijs. Ook stelt de overheid het verkrijgen van een startkwalificatie en een leven lang leren tot speerpunten in het arbeidsmarktbeleid. Neem de 20-jarige Amy. Amy is een voorbeeld van een jongere met een beperking die graag wil doorleren, maar daartoe niet de mogelijkheden krijgt. Zij heeft het voortgezet speciaal onderwijs afgerond. De bedoeling is dat zij nu gaat werken of naar

Bezoekadres
Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres
Postbus 413
3500 AK Utrecht

T 030 273 93 00
E info@vgn.nl

vgn.nl

een dagbestedingslocatie gaat waar zij arbeidsmatige dagbesteding krijgt aangeboden. Amy daarentegen wil zich graag verder ontwikkelen en wil verder leren. Het probleem is dat er op een reguliere mbo-opleiding te weinig begeleiding is voor haar. Waarom mag zij niet verder leren? Alleen omdat zij vanwege haar beperking meer tijd nodig heeft om zich te ontwikkelen? Nu heeft Amy het gevoel dat ze niet voor 100 procent meetelt in onze maatschappij.

Dit is een van de vele ronduit pijnlijke voorbeelden. De VGN pleit voor het investeren in ontwikkelingstrajecten op maat. Met een persoonsgerichte opleiding kan Amy voldoende begeleiding krijgen en wel een kwalificatie halen. Ook hebben mensen met een beperking van tijd tot tijd aanvullende ondersteuning nodig, zodat zij gedurende hun hele arbeidzame leven duurzaam aansluiting houden op werk.

Goed voorbeeld

Op de arbeidsmarkt is er veel werk en een tekort aan vakmensen. Met name in de verpleeghuiszorg zijn mogelijkheden om mensen met een beperking toe te leiden naar werk binnen de zorgsector. De VGN ziet hier samen met ActiZ (de branchevereniging voor Verpleeghuizen, Ouderenzorg en Thuiszorg) mogelijkheden. Gehandicaptenzorgorganisaties weten hoe je deze jongeren begeleidt en het beste inpast in werksituaties. Zo worden momenteel mensen met een beperking via een branchediploma opgeleid tot woonhulp in de ouderenzorg. Hiervoor wordt het beroepsonderwijs in kleinere modules opgedeeld die worden afgesloten met een deeldiploma, een praktijkverklaring. Door meerdere praktijkverklaringen te stapelen kunnen mensen met een beperking een branchediploma (gehandicaptenzorg, ouderenzorg maar ook horeca) halen. Organisaties zoals de Academie voor Zelfstandigheid en het REA College zijn hierin succesvol. Helaas ontbreekt de structurele financiering van deze trajecten, met als gevolg dat veel jongeren met een beperking hier geen gebruik van kunnen maken. De VGN vindt dat ontwikkeling altijd deel moet uitmaken van de integrale ondersteuning die gemeenten in een 'sluitende aanpak' met jongeren opstellen. Dit sluit aan bij de afspraak in het regeerakkoord om de kwalificatieplicht te verlengen tot 21 jaar én om een leven lang leren mogelijk te maken. Achter de financiering van ontwikkelingskansen mag nooit een vraagteken staan.

Uit de recente rapportages van de Inspectie van SZW blijkt dat hier nog veel te winnen is. De Inspectie constateert in haar rapport 'Bijdrage Werk en inkomen aan integrale ondersteuning aan jongeren uit de jeugdhulp die 18 worden' dat veel gemeenten in hun plannen doorgaans geen aandacht hebben voor de continuïteit in ondersteuning op het gebied van Werk en Inkomen.

Daarnaast komt uit het rapport naar voren dat de integrale aanpak en het toepassen van maatwerk in de praktijk nog onvoldoende van de grond komt. Ten slotte wordt de zelfredzaamheid van de burgers wordt vaak overschat.

Vragen:

- Kunt u er bij de staatssecretaris op aandringen dat zij zich er voor inzet dat individuele ontwikkelingstrajecten - gericht op het verkrijgen van praktijkverklaringen - een vast onderdeel worden van de integrale ondersteunings- of toekomstplannen die gemeenten met jongeren (met een beperking) opstellen?
- Kunt u de staatssecretaris vragen om een landelijke aanpak en structurele financiering voor deze ontwikkelingstrajecten? Bijvoorbeeld in de vorm van specialistisch beroepsonderwijs zoals het REA College en de Academie voor Zelfstandigheid, waarbij arbeidstoeleiding is verweven met het laatste deel van de opleiding.

2. Maak van beschut werk een opstap naar een reguliere baan

Het is erg belangrijk dat jongeren met een beperking de tijd krijgen om werknemersvaardigheden en vakvaardigheden te ontwikkelen en zo zelfvertrouwen op te bouwen. De ervaring leert dat teveel druk uitoefenen op deze jongeren in veel gevallen leidt tot blijvende schade en zelfs zorgt voor duurzame ongeschiktheid voor werken op de vrije arbeidsmarkt. Beschut werk in combinatie met dagbesteding vanuit de Wmo is een uitstekende combinatie om mensen, voor wie betaald werk niet direct mogelijk is, te begeleiden naar (deels) betaald werk. Een mooi voorbeeld is Ritchell (24 jaar) die drie jaar geleden bij het Radboudumc begon met werken. In het kader van arbeidsmatige dagbesteding mocht hij in het magazijn aan de slag als orderpicker. Prachtig werk, midden in de samenleving. Participeren zoals dat hoort. Ritchell ontwikkelde zich stap voor stap en na drie jaar is zijn werk loonwaardig en heeft hij (deels) betaald werk. Goed voor zijn zelfvertrouwen, zijn zelfredzaamheid en ook voor de samenleving.

In het regeerakkoord staan plannen voor 20.000 extra beschutte werkplekken. Deze beschutte werkplekken bieden een kans voor deze jongeren. De VGN pleit voor een tussenvariant waarbij beschutte werkplekken worden ingezet als opstap van arbeidsmatige dagbesteding naar betaald werk. In dit 'nieuwe' beschutte werk moet de begeleiding en scholing, gericht op het verkrijgen van praktijkverklaringen, centraal staan. De zorgsector en in het bijzonder gehandicaptenzorginstellingen kunnen samen met het bedrijfsleven een belangrijke rol spelen bij het vervullen van deze 'tijdelijke' beschutte werkplekken. Maar ook in andere sectoren zijn beschutte werkplekken te realiseren.

Bijvoorbeeld in culturele instellingen en op scholen (huismeesters en conciërges). Veel van deze functies zijn de afgelopen jaren verdwenen. Vanuit deze kennis, ervaring en successen denkt de VGN graag mee in het programma 'Samen, slim en slagvaardig kansen creëren voor minder zelfredzame jongeren'. Ook in de regionale werkagenda's van gemeenten wil de gehandicaptenzorg haar expertise en netwerken inzetten om het traject van dagbesteding, opleiding, beschut werk naar regulier werk zo goed mogelijk te laten verlopen.

Vragen:

- Kunt u er bij de staatssecretaris op aandringen dat zij stimuleert dat in de landelijke en regionale werkagenda's beschut werk flexibel en ontwikkelingsgericht wordt ingezet als opstap naar een reguliere baan?
- Kunt u er bij de staatssecretaris op aandringen dat wordt onderzocht of de toetsingscriteria van het UWV voor beschut werk voldoende rekening houden met het ontwikkelpotentieel van mensen met beperkingen? Mocht dit niet het geval zijn dat de toetsingscriteria hierop worden aangepast?

3. Zorg voor een volwaardig inkomen

De staatssecretaris heeft eind 2017 de contouren van de loondispensatieregeling in een brief aan de Kamer geschetst. De hierin opgenomen uitgangspunten zijn positief en komen overeen met onze voorkeur, namelijk een progressieve regeling waarin (meer) werken altijd (meer) loont. Dit sluit aan bij ons standpunt dat mensen met een beperking zicht moeten hebben én houden op een volwaardig inkomen. Of dit wordt bereikt, hangt af van de wijze waarop de loonaanvullingsregeling wordt uitgewerkt. Als betaald werk niet mogelijk is, maar op een andere manier wel een vergoeding wordt gegeven, bijvoorbeeld in een sociale onderneming, moet daar ook de loonaanvullingsregeling op van toepassing zijn. Alleen dan wordt elke stap vooruit ook in financieel opzicht beloond en dat motiveert mensen met een beperking tot het nemen van een volgende stap.

De VGN pleit ook voor een eenvoudige regeling. Mensen met een beperking hebben vaak moeite met het overzien van hun administratie en houden daarbij geen rekening dat zij te veel ontvangen bedragen moeten terug betalen. Dit heeft als gevolg dat zij snel schulden opbouwen, daarmee in een neerwaartse spiraal terecht komen en het niet meer kunnen overzien.

Vragen:

- Kunt er bij de staatssecretaris op aandringen dat de loonaanvullingsregeling ook van toepassing is op vergoedingen, zodat meer participeren altijd loont?

- Kunt u er bij de staatsecretaris op aandringen dat de aanvullingsregeling voor mensen met beperkingen zo eenvoudig mogelijk wordt gemaakt?

De VGN vraagt u het bovenstaande bij uw inbreng te betrekken.
Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid deze brief toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Frank Bluiminck', written in a cursive style.

Frank Bluiminck
Directeur